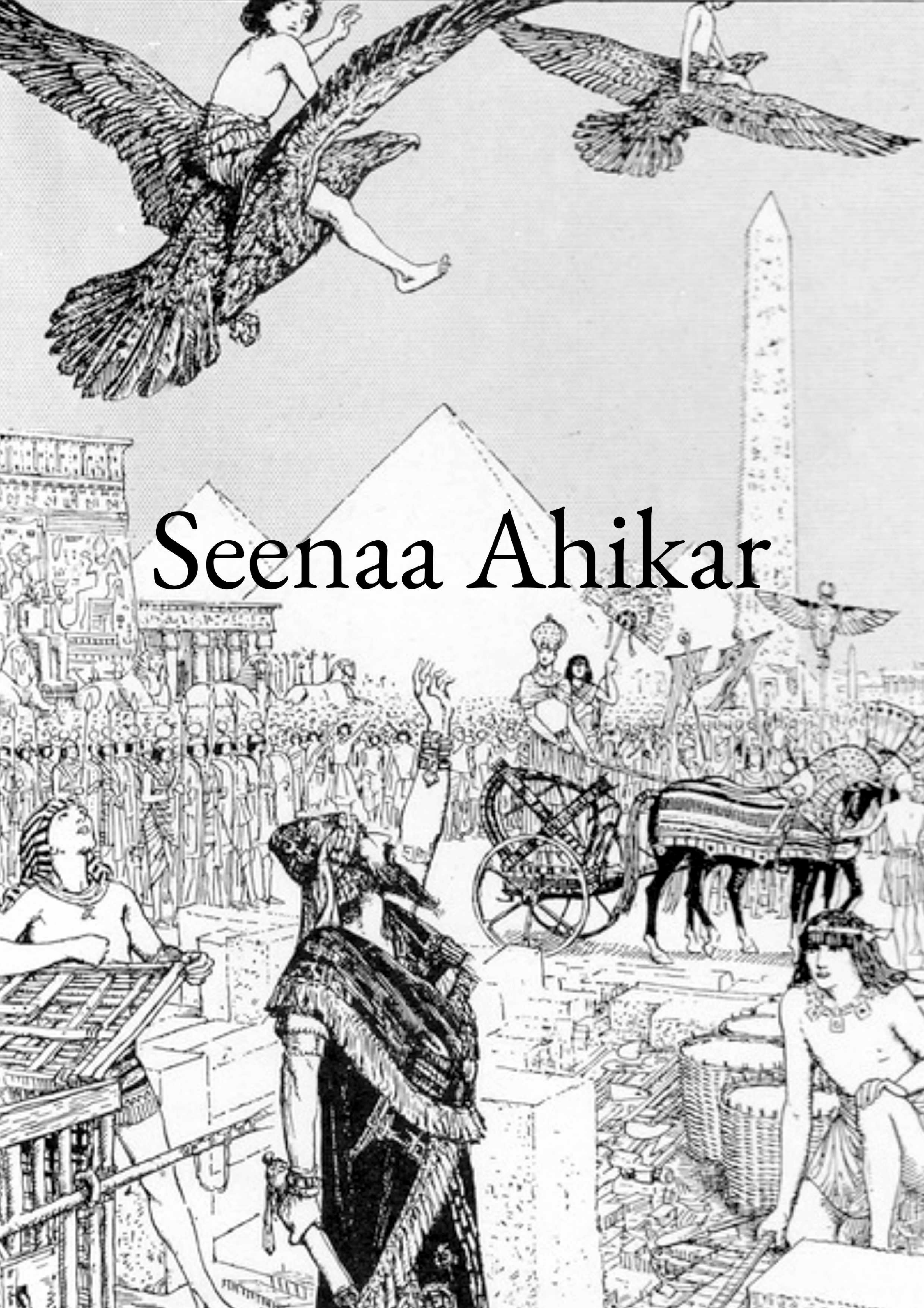

Seenaa Ahikar

SEENSA

Seenaa Ahikar keessatti madda yaadaa fi ogummaa dhala namaa isa durii keessaa tokko qabna. Dhiibbaan isaas Qur'aana dabalatee, Kakuu Moofaa fi Kakuu Haaraa dabalatee sheekkoo namoota hedduutiin hordofamuu danda'a.

Moosaajii Jarmanii magaalaa Treves keessatti argame, ogeeyyii addunyaa keessaa amala Ahikar fakkeesse. Oduu durii isaa halluu adda addaa qabu kunooti.

Guyyaan seenaan kun itti barreeffame marii cimaa ta'ee jira. Hayyoonni dhumarratti waa'ee Jaarraa Tokkoffaa yeroo seenaan jalqabaa paapiirasii Aramaayikii bara 500 Dh.K.D.

Seenaan asoosama malee seenaa akka hin taane ifaadha. Dhugaa dubbachuuf dubbisaan fuula dabalataa The Arabian Nights keessatti wal baruu danda'a. Innis haala ajaa'ibaatiin kan barreeffame yoo ta'u, seeneffamni gocha, shira, fi miliquu dhiphoodhaan guutame xiyyeeffannoo hanga isa dhumaa qabata. Bilisummaan yaada (imagination) qabeenya barreessichaa isa hunda caalaa gatii guddaa qabudha.

Barreeffamichi marsaa afuriitti of qooda: (1) Seenessaa; (2) Barsiisa (Mammaaksota walduraa duubaan barreeffaman dinqisiisaa); (3) Imala gara Gibxii; (4) Fakkeenyota ykn Fakkeenya (kan Ahikar barnoota ilma obboleessa isaa dogoggora ta'e ittiin xumuru).

BOQONNAA 1

Ahikar, Grand Vizier of Assor, haadhotii manaa 60 qaba garuu ilma dhabuun isaaf murtaa'eera. Kanaaf ilma obboleessa isaa guddifata. Buddeenaa fi bishaan caalaa ogummaa fi beekumsaan guutee isa dhiphisa.

1 Seenaa Haiqâr Beekaa, Vizier Sennakerib Mootichaa fi Nadaan, ilma obboleettii Haiqâr Beekaa.

2 Bara mootii Sennakeriib, ilma Sarhaadum, Mootii Asoor fi Nanawwee, ogeessi Haiqâr jedhamu, Vizier mooticha Sennakerib ture.

3 Qabeenya gaarii, qabeenya baay'ee fi qabeenya baay'ee kan qabu yoo ta'u, ogummaa, ogeessa, falaasama, beekumsa, yaada fi mootummaa, dubartoota jaatama fuudhee tokkoon tokkoon isaaniif masaraa ijaaree ture.

4 Kana hundumaa wajjin garuu mucaa tokkollee hin arganne. dubartoota kana keessaa, kanneen dhaaltuu isaa ta'uu danda'an.

5 Kanaan kan ka'es baay'ee gadde, gaaf tokko urjii lakkaa'anii fi namoota beektota fi falfaltoota walitti qabee haala isaa fi dhimma dhala dhabuu isaa isaaniif ibse.

6 Isaanis, 'Dhaqiitii waaqoliif aarsaa dhiheessi, tarii mucaa dhiiraa akka siif qopheessaniif isaan kadhadhu' jedhaniin.

7 Innis akkuma isaan itti himan raawwatee waaqa tolfamaa waaqolii tolfamoo sanaaf aarsaa dhiheessee, isaan kadhatee, kadhannaa fi kadhannaadhaan isaan kadhate.

8 Isaanis jecha tokkollee itti hin deebisne. Innis gadda fi gadda garaa isaatti dhukkubsatee deeme.

9 Innis deebi'ee Waaqayyo isa hundumaa ol ta'e kadhatee, 'Yaa Waaqa hundumaa ol ta'e, yaa Uumaa samii fi lafaa, yaa Uumaa wantoota uumaman hundumaa!

10 Nama kootti akkan argamuuf, ija koo akka cufadhuufi akka na awwaaluuf, gurbaa tokko akka naaf kennitu si kadhadha' jedheen.

11 Achiis sagaleen tokko, 'Ati hunda dura fakkiiwwan bocaman irratti waan hirkattee fi aarsaa isaaniif dhiheessiteef, kanaaf umurii kee guutuu dhala dhabdee jiraatta' jedhu itti dhaga'ame.

12 Nadaan ilma obboleettii keetii fudhadhuutii mucaa kee godhi, barumsa kee fi horsiisa kee isa gaarii isa barsiisi, yeroo du'us si awwaala.'

13 Achiis Nadaan ilma obboleettii isaa isa xinnoo harma hoosisu fudhate. Innis hoosistoota jiidhaan saddeet akka isa hoosisanii fi guddisanitti dabarsee kenne.

14 Isaanis nyaata gaarii, leenjii lallaafaa fi uffata silkii, diimaa fi diimaa uffachuun isa guddisan. Innis sofaa silkii irraa hojjetame irra taa'ee ture.

15 Naadaanis guddatee akka muka siida dheeraatti ol ka'ee yeroo deemu, amala gaarii fi barreessuu fi saayinsii fi falaasama isa barsiise.

16 Guyyoota baay'ee boodas mootichi Senakerib Haayiqaar ilaalee akka inni baay'ee dulloome arge, kana malees itti hime.

17 'Yaa michuu koo kabajamaa, ogeessa, amanamaa, ogeessa, bulchaa, barreessaa koo, vizier koo, Chaansilara fi daayreektaraa koo; dhuguma ati baay'ee dulloomtee, waggaatti ulfaatteetta; biyya lafaa kana irraa bahuun kees dhihoo ta'uu qaba.

18 Si booda tajaajila koo keessatti eenyutu bakka akka argatu natti himi' jedheera. Haiqâr immoo 'yaa gooftaa kiyya mataan kee bara baraan haa jiraatu! Ilmi obboleettii koo Nadaan jira, mucaa koo isa godheera.

19 Ani isa guddisee ogummaa koo fi beekumsa koo isa barsiiseera' jedheera.

20 Mootichis, 'Yaa Haiqâr! akkan isa arguuf gara fuula kootti isa fidi, yoo naaf mijate immoo bakka kee isa kaa'i; boqonnaa fudhachuu fi jireenya kee isa hafe boqonnaa mi'aawaa ta'een jiraachuuf karaa kee ni deemta' jedheera.

21 Achiis Haiqâr dhaqee Nadaan ilma obboleettii isaa dhiheesse. Kabaja kennees aangoo fi kabaja isaaf hawwe.

22 Innis isa ilaalee dinqisiifatee itti gammadee Haiqariin akkana jedhe: 'Yaa Haayiqaar ilma kee ti? Waaqayyo akka isa eegu nan kadhadha. Akkuma ati anaa fi abbaa koo Sarhadum tajaajilte mucaan kee kun akkan isa kabajuu fi siif jedhee humna akkan isa godhuuf na tajaajiluu fi hojii koo, fedhii koo fi hojii koo haa raawwatu.'

23 Haayiqaar immoo mootichaaf sagaduudhaan, 'Yaa gooftaa koo mooticha, mataan kee bara baraan haa

jiraatu! Mucaa koo Naadanitti akka obsituu fi dogoggora isaa akka dhiifama gootuuf si irraa barbaada' jedheen.
24 Achiis mootichi namoota jaallataman keessaa isa guddaa, michoota isaa keessaa isa hunda caalaa humna qabu akka isa godhu, akkasumas ulfinaa fi kabaja hundumaan akka isaa wajjin ta'u itti kakate. Innis harka isaa dhungatee nagaa isa gaafate.
25 Naadaanis fudhate. ilmi obboleettii isaa waliin ta'ee paarlaamaa tokko keessa teessee hanga buddeenaa fi bishaan caalaa ogummaa fi beekumsaan isa dhiphisutti halkanii guyyaa barsiisuutti ka'e.

BOQONNAA 2

"Almanaak Riichaard hiyyeessa" bara durii. Ajajoota amala namaa hin duune maallaqa, dubartoota, uffata, daldala, hiriyoota ilaalchisee. Keessumaa mammaaksa hawwataa ta'e Lakkoofsa 12, 17, 23, 37, 45, 47 keessatti argama.Lakk.
1 Akkasitti akkana jedhee isa barsiise: 'Yaa ilma koo! haasaa koo dhaga'aa gorsa koo hordofaa waanan jedhu yaadadhaa.
2 Yaa ilma koo! dubbii tokko yoo dhageesse garaa kee keessatti haa du'u, nama biraattis hin mul'isin, akka inni dhagaa boba'aa lubbuu qabu ta'ee arraba kee gubee qaama kee irratti dhukkubbii akka hin fidneef, arrabsoo akka argattu, Waaqayyo durattis akka hin qaanofnee fi nama.
3 Yaa ilma koo! oduu dhageesse yoo ta'e hin babal'isin; yoo waa argite immoo hin himin.
4 Yaa ilma koo! dhaggeeffataaf dandeettii kee salphisi, deebii deebisuuf hin ariifatin.
5 Yaa ilma koo! waan tokko yommuu dhageesse hin dhoksiin.
6 Yaa ilma koo! hidhata cufame hin hiikin, hiikkaa hin hiikin, hiddaa hiikkames hin cufin.
7 Yaa ilma koo! bareedina alaa hin hawwinaa, inni hir'ata, ni darbas, yaadannoo kabajamaan garuu yeroo hundumaa jiraata.
8 Yaa ilma koo! dubartiin gowwaan tokko dubbii isheetiin si hin gowwoomsin, akka ati du'a hunda caalaa gaddisiisaa ta'etti akka hin duune, hamma kiyyootti galtutti kiyyootti si hin qabsiifne.
9 Yaa ilma koo! dubartii uffataafi dibataan bedizened, lubbuu ishee keessatti tuffatamtuu fi gowwaa taate hin hawwinaa. Waan kee ta'e yoo isheef kennite, ykn waan harka kee jiru isheef kennitee cubbuutti yoo si sossobde, Waaqayyos sitti haa dheekkamu, wayyoo!
10 Yaa ilma koo! akka muka almoondii hin ta'inaa, inni muka hundumaa duratti baala ni baasa, hundumaa boodas firii nyaatamuu danda'a, garuu akka muka mukaa isa muka hundumaa duratti firii nyaatamu godha, hundumaa boodas baala baala.
11 Yaa ilma koo! mataa kee gadi qabi, sagalee kees lallaafadhu, safuu qabaa, karaa qajeelaa irra deemi, gowwaa hin ta'iin. Yeroo kolfitu sagalee kee hin dhageessisin osoo sagalee guddaadhaan manni ijaaramee harreen guyyaa guyyaan mana hedduu ijaarti; akkasumas humnaan qottoon sun kan oofu yoo ta'e, qottoon sun gonkumaa garba gaalotaa jalaa hin baafamu ture.
12 Yaa m ilma! ogeessa waliin dhagaa buqqisuun nama gadde waliin wayinii dhuguun ni caala.
13 Yaa ilma koo! wayinii kee awwaala warra qajeelota irratti dhangalaasi, namoota wallaalaa fi tuffatamaa wajjin hin dhugin.
14 Yaa ilma koo! ogeeyyii Waaqayyoon sodaataniifi akka isaanii ta'anitti maxxani, wallaalaattis hin dhihaatin, akka isaa akka hin taanee fi karaa isaa akka hin baranneef.
15 Yaa ilma koo! yeroo jaala ykn hiriyyaa siif argatte yaali, booda jaallee fi fira godhi; qormaata malees isa hin faarsin; nama ogummaa dhabee wajjin dubbii kee hin balleessin.
16 Yaa ilma koo! kophee miila kee irra osoo hafu, qoree irra ittiin deemi, ilma keetiif, mana kee fi ijoollee keetiif karaa tolchi, dooniin kee galaana fi dalga ishee irra osoo hin deemin liqimfamtee inni hin lixin dura akka cimsitu godhi qusatame.
17 Yaa ilma koo! sooressi bofa yoo nyaate,--"Ogummaa isaatiin" jedhu, hiyyeessi yoo nyaate immoo ummanni "Beela isaa irraa" jedhu.
18 Yaa ilma koo! buddeena kee fi qabeenya keetiin quufa, kan nama biraas hin hawwu.
19 Yaa ilma koo! gowwaadhaaf ollaa hin ta'iin, buddeena isaa wajjin hin nyaatin, rakkina olloota keetiittis hin gammadin. Diinni kee yoo si balleesse gaarummaa itti agarsiisi.
20 Yaa ilma koo! nama Waaqayyoon sodaatu ati isa sodaadhu, isas ulfina kenni.
21 Yaa ilma koo! namni wallaale ni kufee ni gufata, ogeessi immoo yoo gufate iyyuu hin raafamu, yoo kufes dafee ka'a, yoo dhukkubsates lubbuu isaa kunuunsuu danda'a. Garuu nama wallaala, gowwaa, dhukkuba isaatiif qorichi hin jiru.
22 Yaa ilma koo! namni of gadi ta'e yoo sitti dhiyaate, fuulduratti isa qunnamuuf deemi, dhaabbattee hafte, yoo inni gatii siif kennuu dadhabe immoo Gooftaan isaa gatii siif kaffala.
23 Yaa ilma koo! ilma kee rukutuu hin dhiisin, ilma keetiin akka xaa'oo iddoo biqiltuutti, akka afaan boorsaa hidhuu, akka hidhamuu bineensotaa, akkasumas akka balbala cufamuutti.
24 Yaa ilma koo! ilma kee hammeenya irraa dhorki, osoo inni sitti fincilee ummata biratti tuffii sitti hin galchine safuu barsiisi ati immoo mataa kee daandii fi walga'ii irratti fanniftee hammeenya hojii isaa isa hamaa sanaaf akka hin adabamtu.
25 Yaa ilma koo! re'ee furdaa gogaa qaamaa qabu, harree guddaa qoochoo isaatiin siif argadhu, re'ee gaanfa gurguddaa qabus hin argatin, nama gowwoomsaa wajjinis michummaa hin godhin, garbicha wal-dhabdee, hojjettuu harkaa hattuus, wanta ati raawwattu hundumaaf hin argatin isaaniif ni balleessu.
26 Yaa ilma koo! warri kee si hin abaarin, Gooftaan immoo isaanitti hin gammadu; sababni isaas, "Namni abbaa isaa ykn haadha isaa tuffatu du'a haa du'u (du'a cubbuu jechuu kooti); kan warra isaa kabaju immoo

umurii isaa fi umrii isaa dheereffata, waan gaarii hundumaas ni arga" jedhameera. "
27 Yaa ilma koo! akka ati isaaf qophooftuuf diinni yoom akka si qunnamu hin beektu waan ta'eef meeshaa waraanaa malee karaa irra hin deemin.
28 Yaa ilma koo! akka muka baala isaa fi damee isaatiin haguugame malee akka muka qullaa baala hin qabne kan hin biqin ta'inaa; sababni isaas namichi haadha manaas ijoollees hin qabne akka muka baala hin qabnee fi firii hin qabneetti addunyaa irratti salphata, isaan biras ni jibbama.
29 Yaa ilma koo! akka muka firii firii isaa warra achiin darban hundinuu nyaatan, bineensonni gammoojjii gaaddisa isaa jala boqotanii baala isaa nyaatan, akka muka karaa irra jiru tokkoo ta'i.
30 Yaa ilma koo! hoolaan karaa ishee fi hiriyyoonni ishee irraa jooru hundinuu nyaata waraabessa taati.
31 Yaa ilma koo! "Gooftaan koo gowwaadha ani ogeessa" hin jedhiin, akka ati isa biratti hin tuffatamneef, dubbii wallaalummaa fi gowwummaa hin himin.
32 Yaa ilma koo! garboota gooftonni isaanii, "Nu irraa fagaadhaa" jedhan keessaa tokko hin ta'iin, warra "Nutti dhiyaadhaa, nutti dhihaadhaa" jedhan keessaa tokko ta'aa.
33 Yaa ilma koo! isaan keessaa isa kamtu dhuma irratti siif gatii guddaa akka qabu hin beektu waan ta'eef, fuula hiriyyaa isaa duratti garbicha kee hin hammatin.
34 Yaa ilma koo! Gooftaa kee isa si uume hin sodaatin, akka inni sitti hin callisneef.
35 Yaa ilma koo! dubbii kee bareechi, arraba kee mi'eessi; hiriyaan kee immoo yeroo biratti harma kee akka hin tarkaanfanneef miila kee akka tarkaanfatu hin heyyamiin.
36 Yaa ilma koo! nama ogeessa jecha ogummaatiin yoo rukutte, akka miira salphina dhokataa ta'etti harma isaa keessa ni dhokata; wallaala uleedhaan yoo xuuxxe garuu hin hubatu, hin dhaga'us.
37 Yaa ilma koo! ogeessa fedhii keetiif yoo ergite, inni akka ati barbaaddetti hojii kee ni hojjeta, ajaja baay'ee isaaf hin kenniin; isa ajaji, inni waan ati barbaadde hin raawwatu. Daldalaaf yoo si ergan dafii raawwachuuf ariifadhu.
38 Yaa ilma koo! diina nama of caalaa jabaa hin godhin, inni safara kee, haaloo isaas si irratti in ba'a.
39 Yaa ilma koo! ilma kee fi garbicha kee irratti qorama, isaan akka isaan hin balleessineef, qabeenya kee isaaniif kennuu kee dura; sababni isaas namni harka guutuu qabu gowwaa fi wallaala ta'us ogeessa jedhama, kan harka duwwaa qabu immoo bulchaa ogeeyyii ta'us hiyyeessa, wallaala jedhama.
40 Yaa ilma koo! Kooloosintii nyaadhee, aloes liqimseera, hiyyummaa fi hanqina caalaa hadhaa'aan hin arganne.
41 Yaa ilma koo! ilmi kee mana isaa bulchuu keessatti akka gaariitti akka hojjetu qusannaa fi beela barsiisi.
42 Yaa ilma koo! wallaalatti afaan ogeeyyii hin barsiisin, ba'aa isaaf waan ta'uuf.
43 Yaa ilma koo! haala kee michuu keetti hin argisiisin, akka inni isa biratti hin tuffatamneef.
44 Yaa ilma koo! jaamummaan onnee jaamummaa ijaa caalaa nama gaddisiisa, sababiin isaas jaamummaan ijaa xiqqoo xiqqoo qajeelfamuu danda'a, jaamummaan onnee garuu hin qajeelfamu, karaa qajeelaa dhiisee, qaxxaamuraa keessa deema karaa.
45 Yaa ilma koo! nama arrabaan gufachuu caalaa miilli isaa gufachuun ni caala.
46 Yaa ilma koo! obboleessa isa caalu kan fagoo jiru caalaa hiriyyaan dhiyoo jiru ni caala.
47 Yaa ilma koo! bareedinni ni bada barumsi garuu ni tura, addunyaan ni hir'attee waa'ee hin baafti, maqaan gaariin garuu akkasumaan hin ta'u, hin hir'atu.
48 Yaa ilma koo! namni boqonnaa hin qabne, duuti isaa jireenya isaa caala ture; sagaleen boo'ichaas sagalee faarfannaa caalaa ni caala; sababni isaas, gaddaafi boo'ichi, yoo sodaan Waaqayyoo isaan keessa jiraate, sagalee faarfannaa fi gammachuu caalaa ni caala.
49 Yaa mucaa koo! qoma saree harka kee keessa jiru hantuuta qodaa ollaa kee keessa jiru caalaa ni caala; hoolaan sitti dhihoo jirus re'ee fagoo jiru caalaa ni caala; saroonni harka kee keessa jirus saroota kuma tokko balali'an irra ni caala; rizqii baay'ee faca'uu caalaa hiyyummaan walitti qabamu ni caala; sareen lubbuun jirus leenca du'e ni caala; akkasumas suufii kiiloo tokko qabeenya kiiloo tokkoo ni caala, warqee fi meetii jechuu kooti; sababiin isaas warqee fi meetiin lafa keessatti dhokatee, haguugamee waan jiruuf, hin mul'atu; suufiin garuu gabaa keessa hafee ni mul'ata, nama uffatees bareedina.
50 Yaa ilma koo! qabeenya faffaca'e caalaa qabeenyi xiqqaan ni caala.
51 Yaa ilma koo! sareen lubbuun jiru hiyyeessa du'e caala.
52 Yaa ilma koo! sooressa cubbuun du'e caalaa hiyyeessa qajeelaa hojjatu caala.
53 Yaa ilma koo! jecha tokko garaa kee keessa kaa'i, baay'ee siif ta'a, of eeggadhu bade iccitii hiriyyaa kee mul'isi.
54 Yaa ilma koo! hamma garaa keetiin mari'attutti dubbiin tokkollee afaan kee keessaa hin ba'in. Namoota wal lolan gidduutti hin dhaabbatin, sababiin isaas jecha hamaa irraa waldhabdeen ni dhufa, waldhabdee irraas waraanni ni dhufa, lola irraas lola ni dhufa, ati immoo dhugaa ba'uuf ni dirqamta; garuu achi irraa fiigi of boqodhu.
55 Yaa ilma koo! nama of caalu hin mormin, hafuura obsaa, obsaa fi amala qajeelaa siif argadhu, kana caalaa wanti caalu hin jiru.
56 Yaa ilma koo! hiriyyaa kee isa jalqabaa hin jibbiin, inni lammaffaan immoo turuu dhiisuu danda'a.
57 Yaa ilma koo! rakkina isaa keessatti hiyyeessa daawwadhu, fuula Sulxaana duratti waa'ee isaa dubbadhu, afaan leencaa jalaa isa oolchuuf cimina kee godhi.
58 Yaa ilma koo! du'a diina keetiitti hin gammadin, yeroo xiqqoo booda olla isaa ni taata, nama sitti qoosus ni kabajta, ulfina, dursitee nagaa isa waliin ta'aa.
59 Yaa ilma koo! bishaan samii irratti osoo dhaabbatee, korma gurraacha adii ta'ee, miirri akka dammaatti yoo

mi'eesse, namoonni wallaalonni fi gowwoonni hubatanii ogeeyyii ta'uu danda'u.
60 Yaa ilma koo! ogeessa ta'uu yoo barbaadde, arraba kee sobuu irraa, harka kee hannaa irraa, iji kee immoo hamaa akka hin argine dhorki; achiis ogeessa ni jedhamta.
61 Yaa ilma koo! ogeessi uleedhaan si haa rukutu, gowwaan garuu qoricha mi'aawaa si hin dibsin. Dargaggummaa keetti gad of deebisi dulluma keetti ni kabajamta.
62 Yaa ilma koo! Bara aangoo isaatti namni tokko, bara bishaan badiisaatti laga tokkos hin mormu.
63 Yaa ilma koo! cidha haadha manaa irratti hin ariifatin, yoo gaarii ta'e, 'Gooftaa koo, rizqii naaf godhi' jetteetti; yoo dhukkubsate immoo nama sababa isaa ture irratti madaala.
64 Yaa ilma koo! namni uffata isaatiin bareedaa ta'e, dubbii isaatiinis tokkuma; inni uffannaa isaatiin bifa gadhee qabu, dubbii isaatiinis akkasuma.
65 Yaa ilma koo! yoo hanna raawwatte, Sulxaannitti beeksisii, qooda isaaf kenni, akka ati isa jalaa baattuuf, yoo kana hin taane hadhaa obsta.
66 Yaa ilma koo! nama harki isaa quufee fi guutameef michuu godhaa, nama harki isaa cufamee beela'eef michuu hin godhin.
67 Mootiinis ta'e waraanni isaa nageenya argachuu kan hin dandeenye wantoota afurtu jira: cunqursaa vizier, fi mootummaa hamaa, fi fedhii jallisuu, fi abbaa irree dhimma irratti raawwachuu; wantoota dhokachuu hin dandeenye afuris: warra of eeggannoo, warra gowwaa, warra sooressaa fi warra hiyyeessa.'

BOQONNAA 3

Ahikar dhimma mootummaa keessatti hirmaannaa cimaa irraa soorama ba'a. Qabeenya isaa ilma obboleessa isaa gantuutti dabarsee kenna. Seenaan ajaa'ibaa akkamitti namni galata hin qabne qisaasama gara nama sobaa ta'u kunooti. Ahikar wal-xaxuuf shirri ogummaa qabu du'aan akka adabamu taasisa. Mul'ataan dhuma Ahikar.
1 Haiqâr akkas jedhee dubbate, ajajaa fi mammaaksa kana Nadaan ilma obboleettii isaatiif erga xumuree booda hunda isaanii akka eegu tilmaame, kana mannaa dadhabbii fi tuffii fi qoosaa akka isaaf agarsiisu hin beeku ture.
2 Sana booda Haiqâr mana isaa keessa taa'ee qabeenya isaa hundumaa, garboota, garboota, fardeen, loon, fi waan inni qabatee fi argate hundumaa Nadaaniif dabarsee kenne; humni caalbaasii fi dhorkuus harka Nadaan keessa hafe.
3 Haiqaar immoo mana isaa keessa boqotee taa'ee, yeroo yerootti Haiqaar dhaqee mootichatti kabaja isaa kaffalee, gara manaatti deebi'a.
4 Amma Nadaan humni ajajaa fi dhorkuu harka isaa keessa akka jiru yommuu hubate, ejjennoo Haiqâr tuffatee itti qoose, yeroo mul'atu hundatti, 'Adeerri koo Haiqâr dotage isaa keessa jira, . ammas homaa hin beeku' jedheen.
5 Garboota fi garboota reebuu, fardeen fi gaalota gurguruu fi waan adeerri isaa Haiqâr qabu hundumaa wajjin baasii gochuu jalqabe.
6 Haiqaar immoo garboota isaatiifis ta'e mana isaatiif akka hin mararfanne yommuu arge, ka'ee mana isaa keessaa isa ari'ee, qabeenya isaa fi soorata isaa akka facaase mooticha beeksisuuf erge.
7 Mootichis ka'ee Naadaaniin waamee, 'Haayiqar fayyaa ta'ee osoo jiruu, namni kamiyyuu qabeenya isaa irratti, mana isaa irratti, qabeenya isaa irrattis hin bulchu' jedheen.
8 Harki Naadaanis adeera isaa Haiqâr irraa fi qabeenya isaa hundumaa irraa kaafamee, gidduu kana hin seene, hin baane, nagaa isa hin gaafannes.
9 Kana booda Haiqâr ilma obboleettii isaa Naadaan wajjin dadhabbii isaa irraa towbatee, baay'ee gadda itti fufe.
10 Naadaanis obboleessa quxisuu Benuzaardaan jedhamu waan qabuuf, Haayiqar bakka Naadaan ofitti fudhatee, guddisee kabaja guddaadhaan isa kabaje. Innis waan inni qabu hundumaa dabarsee kenne, bulchaa mana isaa isa godhe.
11 Nadaan wanta ta'e yommuu hubatu inaaffaa fi hinaaffaadhaan kan qabame si'a ta'u, nama isa gaafate hundumaatti iyyachuu jalqabe, akkasumas adeera isaa Haiqâritti akkas jedhee qoosuu jalqabe: 'Adeerri koo mana isaatii na ari'eera, na ari'eera obboleessa koo na caalaa filate, garuu Waaqni Hunda Ol Aanaa humna yoo naaf kenne, balaa ajjeefamuu isa irratti nan fida' jedheen.
12 Naadaanis gufuu isaaf qopheessu irratti xiinxaluu isaa itti fufe. Yeroo muraasa boodas Naadaan yaada isaa keessatti garagalchee, Akiish ilma Shaah ogeessa mootii Faarsitti xalayaa akkas jedhee barreesse.
13 'Nagaa fi fayyaa fi humni fi kabajni Senakerib mootii Asoor fi Nanawwee irraa, akkasumas vizier isaa fi barreessaa isaa Haiqâr irraa siif haa ta'u, yaa mootii guddaa! Anaa fi si gidduutti saantima haa jiraatu.
14 Xalayaan kun yommuu si gahu, kaatee daftee gara dirree Nisriin, gara Asoor, fi Nanawweetti yoo deemte, waraana malee fi waraana malee mootummaa siif nan kenna' jedheen.
15 Akkasumas xalayaa biraa maqaa Haiqâriin Fara'oon mootii Gibxiif barreesse. 'Yaa mootii jabaa anaa fi si gidduutti nagaan haa jiraatu!
16 Yeroo xalayaan kun si bira ga'utti kaatee gara Asoor fi Nanawwee gara dirree Nisrinitti yoo deemte, waraana malee fi lola malee mootummaa siif nan kenna' jedheen.
17 Barreeffamni Nadaan immoo barreeffama adeera isaa Haiqâr wajjin wal fakkaata ture.
18 Achiis xalayaawwan lamaan sana dachaasee, chaappaa adeera isaa Haiqâriin cufe; isaan kanas ta'e sana masaraa mootichaa keessa turan.
19 Achiis dhaqee akkasuma xalayaa mooticha irraa adeera isaa Haiqâriif barreesse: 'Nagaa fi fayyaan Vizier koo, Barreessaa koo, Chaansilara koo, Haiqâr.
20 Yaa Haiqâr xalayaan kun yeroo si bira gahu loltoota si waliin jiran hunda walitti qabi, uffataafi lakkoofsaan guutuu haa ta'an, guyyaa shanaffaatti dirree Nisriinitti naaf fidi.

21 Achitti gara kee dhufuu yommuu na argitu, ariitiin waraanni akka diina na wajjiin loluutti akka na irratti socho'u godhi, isaan humna keenya akka arganiif ambaasaaddaroota Fara'oon mootii Gibxii anaa wajjin qaba waraana nu sodaatu, isaan diina keenya waan ta’aniif nu jibban’ jedheen.
22 Sana booda xalayaa sana chaappaa godhee hojjetoota mootichaa keessaa tokkoon gara Haiqâritti erge. Xalayaa inni barreesse isa biraa fuudhee mooticha duratti babal’isee dubbisee chaappaa sana itti agarsiise.
23 Mootichi wanta xalayaa sana keessa jiru yommuu dhaga’u, dheekkamsa guddaa fi hamaadhaan dheekkame, ‘Ani ogummaa koo argisiiseera! Haiqâr maal godhe akka inni xalayaa kana diinota kootiif barreesse? Faayidaa ani isaaf argamsiisu isa irraa kun gatiin koo isa irraa argadheeraa?’ jedhee deebiseef.
24 Nadaan immoo, ‘Yaa mootii, hin gaddiin! hin dheekkamin, garuu gara dirree Nisrîn deemnee oduu durii sun dhugaa ta’uu fi dhiisuu isaa haa ilaallu’ jedheen.
25 Achiis Naadaan guyyaa shanaffaatti ka’ee mootichaa fi loltootaa fi vizivericha fudhatee gara gammoojjii gara dirree Nisrinitti deeman. Mootichis ilaalee, kunoo! Haiqâr fi waraanni hiriiranii kaa'aman.
26 Haiqâr mootichi achi akka jiru yommuu argu, Nadaan boolla akkamii akka qote waan hin beekneef, itti dhihaatee akka waraanaatti socho’uu fi akkuma xalayaa sana keessatti argameetti mooticha irratti hiriiranii akka lolan waraanni sanatti mallattoo agarsiise isa.
27 Mootichis gocha Haiqâr kana yommuu argu yaaddoo, sodaa fi burjaajiidhaan qabamee, dheekkamsa guddaadhaan dheekkame.
28 Nadaan immoo, ‘Yaa gooftaa koo mooticha argiteettaa! gadhee kun maal godhe? garuu hin aarin hin gaddiin, hin dhiphatin, gara mana kee dhaqiitii teessoo kee irra taa'i, anis Haiqâr hidhamee fi sansalataan hidhamee sitti nan fida, diina kees dadhabbii malee si jalaa ari'a.'
29 Mootichis waa’ee Haayiqaar aarsee gara teessoo isaatti deebi’ee, waa’ee isaa homaa hin goone. Nadaan immoo gara Haiqâr dhaqee, 'W'allah, yaa adeera kiyya! Mootichi dhuguma gammachuu guddaadhaan sitti gammada, waan si ajaje raawwachuu keetiif si galateeffata.
30 Amma immoo ambaasaaddaroonni Fara’oon kana akka arganiif, mootichis akka ta’uuf, loltoota hojii isaaniitti akka argitu, harka kee duubaan hidhamtee, miila kees sansalataan hidhamtee gara isaa akka dhuftu sitti na ergeera isaanis ta’e mootii isaaniitiin kan sodaataman turan’ jedheera.
31 Haayiqar immoo deebisee, ‘Dhaga’uun ajajamuu dha’ jedheen. Innis achumaan ka'ee harka isaa duubatti hidhee, miila isaas hidhatee.
32 Nadaan immoo isa fudhatee isa wajjin gara mooticha dhaqe. Haiqâr immoo fuula mootichaa yeroo seenu lafa irratti isa duratti sagadee, mootichaaf aangoo fi jireenya bara baraa hawwe.
33 Achiis mootichi, ‘Yaa Haiqâr, Barreessaa koo, Bulchaa dhimma koo, Chaansilara koo, bulchaa Naannoo koo, gocha fokkisaa kanaan badhaasa akkamii akkan si godhe natti himi’ jedhe.
34 Achiis xalayaawwan sana barreeffama isaa fi chaappaa isaa wajjin itti argisiisan. Haiqâr kana yommuu argu qaamni isaa ni raafame, arrabni isaas al tokkotti hidhamee, sodaa irraa kan ka’e jecha tokkollee dubbachuu hin dandeenye; garuu mataa isaa gara lafaatti fannisee doofa ta'e.
35 Mootichis kana yommuu argu, wanti sun isa biraa akka ta’e mirkanaa’ee itti dhaga’amee, achumaan ka’ee Haayiqaar akka ajjeesan, magaalattii ala immoo billaadhaan morma isaa akka rukutan isaan ajaje.
36 Achiis Nadaan iyyee, ‘Yaa Haiqâr, yaa fuula gurraacha! gocha kana mooticha irratti raawwachuu keessatti xiinxalli kee ykn humni kee maal si fayyada?’ jedheera.
37 Akkana jedha seenaa himaa. Maqaan nama billaa kanaas Abuu Saamiik jedhama. Mootichis, ‘Yaa nama billaa! ka’i, deemi, morma Haiqâr balbala mana isaa irratti hidhii, mataa isaa qaama isaa irraa dhundhuma dhibba tokko gadi darbadhu’ jedheen.
38 Haayiqar mooticha duratti jilbeenfatee, ‘Gooftaan koo mootichi bara baraan haa jiraatu! yoo na ajjeesuu barbaadde immoo hawwiin kee haa raawwatamu; namichi hamaan bas hammeenya isaatiif herrega akka kennu malee, ani yakkamaa akkan hin taane nan beeka; kanas ta'e sana yaa gooftaa koo mooti! Siifi michummaa kee nan kadhadha, akka isaan na awwaalan, garbichi kee immoo aarsaa kee akka ta’uuf, namni billaa qabu sun reeffa koo garboota kootiif akka kennu hayyami’ jedheen.
39 Mootichis ka’ee, nama billaa qabu sana akka fedha isaatti akka isa raawwatu ajaje.
40 Innis achumaan hojjettoonni isaa Haiqârii fi nama billaa qabu sana fuudhanii qullaa isaa wajjin akka deeman ajaje.
41 Haiqâr immoo akka ajjeefamu mirkaneeffatee yommuu beeku haadha manaa isaatti ergee, ‘Ba’ii na qunnami, shamarran durbaa kuma tokko si waliin haa jiraattu, uffata diimaa fi uffadhu du'a koo dura akka naaf boo'aniif silk.
42 Nama billaa qabuu fi tajaajiltoota isaatiif minjaala qopheessi. Isaanis akka dhuganiif wayinii baay'ee walitti makuu.'
43 Isheen immoo wanta inni ishee ajaje hundumaa raawwatte. Isheen immoo baay'ee ogeettii, qaroo fi of eeggannoo qabdi turte. Akkasumas kabajaa fi barumsa danda’amu hunda tokkoomsite.
44 Waraanni mootichaa fi namni billaa qabate sun yommuu dhufan minjaalli sirritti qophaa’ee fi wayinii fi midhaan ulfina qabeessa ta’e argan, hamma dhuganii fi machaa’anitti nyaachuu fi dhuguu jalqaban.
45 Ergasii Haiqâr nama billaa qabu sana garee irraa adda bahee fuudhee, ‘yaa Abuu Saamiik, mootiin Saarhaadum abbaan Senaakiriib yeroo si ajjeesuu barbaade, ani si fuudhee bakka murtaa’e tokkotti hamma si dhokse hin beektuu aariin mootichaa ni hir'atee si gaafate?
46 Ani yommuun fuula isaatti si fide, inni sitti gammade;

47 Mootichis waa’ee koo akka gaabbii akka isaa fi ajjeefamuu kootti dheekkamsa guddaadhaan akka dheekkamu nan beeka.
48 Ani yakkamaa waanan hin taaneef, yeroo ati masaraa isaa keessatti isa duratti na dhiheessitu, carraa gaarii guddaadhaan wal argita, ilmi obboleettii koo Nadaan akka na gowwoomsee hojii badaa kana akka narratti raawwate, akkasumas mootichi na ajjeesuu isaatti ni qalbii geddara; amma immoo iddoo biqiltuu mana koo keessaa mana kuusaa qaba, namni beekus hin jiru.
49 Beekumsa haadha manaa kootiin keessa na dhoksi. Ani immoo garba mana hidhaa keessatti ajjeefamuu malu qaba.
50 Isa baastee uffata koo itti uffadhu, yeroo machaa'an tajaajiltoonni akka isa ajjeesan ajaja. Eenyu akka ta'e isaan ajjeesaa jiran hin beekan.
51 Mataa isaa dhundhuma dhibba tokko reeffa isaa irraa darbatee, reeffa isaa garboota kootti akka awwaalaniif kenne. Qabeenya guddaa anaa wajjin kuufatta.
52 Achiis namni billaa qabu sun akkuma Haiqâr isa ajaje raawwatee, gara mooticha dhaqee, ‘Mataan kee bara baraan haa jiraatu!’ jedheen.
53 Ergasii haati manaa Haiqâr torbanitti waan isaaf gahaa ta’e bakka dhokataa sanatti gadi dhiifti, ofii ishee malee namni beeku hin turre.
54 Seenaan kun akkamitti Haiqâr Beekaan ajjeefamee akka du’e, namoonni magaalaa sanaa hundinuu akka isaaf gaddan, bakka hundumaatti babal’atee ture.
55 Isaanis boo’anii: ‘Yaa Haiqâr siif wayyoo! barumsa keetii fi kabaja keetiifis! Waa'ee kee fi waa'ee beekumsa kee akkam nama gaddisiisa! Kan akka kee eessatti argama? namni akkas beekaa, akkas barate, akkasitti bulchuu irratti ogummaa qabu hamma si fakkaatee bakka kee guutuuf eessa jiraachuu danda’a?’ jedhee deebiseef.
56 Mootichi garuu waa’ee Haiqâritti gaabbii galchaa waan tureef, gaabbiin isaa homaa isa hin fayyadne.
57 Achiis Nadaan waamee, ‘Dhaqi hiriyyoota kee fudhadhuu adeera kee Haiqâriif gaddaafi boo’icha godhi, yaadannoo isaaf ulfina kennuudhaan akkuma aadaa isaatti boo’i’ jedheen.
58 Nadaan, inni gowwaan, wallaalaan, inni garaa jabaate gara mana adeera isaa yommuu dhaqe garuu, namoota garaa hin qabnee fi diigamoo ta’an walitti qabee nyaachuu fi dhuguu jalqabe.
59 Naadaanis garboota durbaa fi garboota Haayiqar ta’an qabachuu jalqabe, isaan hidhee gidirsaa, daakuun dhukkubsataa ta’een isaan xuuxe.
60 Innis haadha manaa adeera isaa isa akka mucaa ishee guddifte hin kabajne, ishee wajjin cubbuutti akka kuftu barbaadde malee.
61 Haiqâr garuu bakka dhokataa sanatti cicciramee ture, boo’icha garboota isaa fi ollaa isaa dhaga’ee, Waaqa ol’aanaa isa araara qabeessa ta’e galateeffatee galateeffata, yeroo hundumaas Waaqa ol’aanaa kadhatee kadhata ture .
62 Namichi billaa qabu sun bakka dhokataa sana gidduutti utuu jiruu yeroo yerootti gara Haayiqaar dhufa ture; Innis isa jajjabeessee bilisa akka bahu hawwe.
63 Seenaan Haayiqar Beekaan ajjeefamuu isaa biyyoota biroo keessatti yommuu himamu, mootonni hundinuu ni gaddan, mooticha Sennakeriibs ni tuffatan, Haayiqaar nama hiibboo furuufis ni boo’an.

BOQONNAA 4

"Hiibboo Isfiinksii." Dhuguma maaltu Ahikar mudate. Deebi'uun isaa.
1 Mootiin Gibxiis Haiqâr akka ajjeefamu yommuu mirkaneesse, achumaan ka’ee, xalayaa sana keessatti ‘nagaa fi fayyaa, humnaa fi ulfina addatti siif hawwinu, . obboleessa koo isa jaallatamaa, mootii Senakeriib.
2 Samii fi lafa gidduutti masaraa ijaaruuf hawwii guddaan qaba ture, akka naaf ijaaru, gaaffii koo hundumaas akka naaf deebisu, akkasumas akkan argadhuuf nama ogeessa, qaroo ofirraa akka naaf ergitu nan barbaada gibiraa fi qaraxa gumurukaa Asoor waggaa sadiif kaffalu ture’ jedheera.
3 Achiis xalayaa sana mallatteessee gara Senakeribitti erge.
4 Innis fudhatee dubbisee waziiroota isaa fi abbootii taayitaa mootummaa isaatiif kenne, isaanis ni wallaalanii fi ni qaana'an, inni immoo dheekkamsa guddaadhaan dheekkame, akkamitti gocha akka qabus ni ajaa'ibsiifate.
5 Achiis jaarsolii, namoota baratan, ogeeyyii, warra falaasamaa, warra raajii, warra urjii lakkaa’an, akkasumas namoota biyya isaa keessa turan hunda walitti qabee xalayaa sana dubbisee, ‘Isin keessaa eenyutu barbaada’ jedheen gara Fara’oon mootii Gibxiitti deemtee gaaffii isaaf deebisi?’ jedheen.
6 Isaanis, ‘Yaa gooftaa keenya mooticha! Mootummaa kee keessa namni gaaffilee kana beeku Haiqâr, vizier fi barreessaa kee malee akka hin jirre beeki.
7 Nuti garuu, Nadaan ilma obboleettii isaa yoo ta'e malee, ogummaa fi barumsa fi beekumsa isaa hundumaa isa barsiiseera. Tarii hidhata jabaa kana hiikuu danda'a jedhee gara keetti isa waami' jedheen.
8 Achiis mootichi Nadaan waamee, ‘Xalayaa kana ilaali, wanta keessa jiru hubadhu’ jedheen. Naadaanis yommuu dubbisu, ‘yaa gooftaa koo! samii fi lafa gidduutti masaraa ijaaruu kan danda'u eenyu?'
9 Mootichis haasawa Naadaan yommuu dhagahe gadda guddaa fi hamaadhaan gadde, teessoo isaa irraa bu'ee asheeta keessa taa'ee, Haiqaar irratti boo'uu fi boo'uu jalqabe.
10 ‘Yaa gadda koo! Yaa Haiqâr kan iccitii fi hiibboo beekte! wayyoo anaaf siif yaa Haiqâr! Yaa barsiisaa biyya koo fi bulchaa mootummaa koo eessatti argadha kan akka kee? Yaa Haiqâr yaa barsiisaa biyya koo eessatti siif deebi'a? wayyoo anaaf siif! akkamittan si balleesse! akkasumas haasawa mucaa gowwaa, wallaala beekumsa hin qabne, amantii hin qabne, dhiirummaa hin qabne dhaggeeffadhe.
11 Ah! ammas Ah ofii kootiif! eenyutu al tokkoof qofa naaf kennuu danda’a, ykn Haiqâr lubbuun jiraachuu isaa naaf fiduu danda’a? walakkaa mootummaa koos nan kennaaf ture.

12 Kun eessaa naaf dhufe? Ah, Haiqâr! akkan si arguu fi sitti gammaduu kootti al tokko qofa si arguuf.
13 Ah! Yaa gadda koo yeroo hundumaa siif! Yaa Haiqâr akkamittan si ajjeese! hamman dhuma dhimmichaa argutti dhimma kee irratti hin turre’ jedheen.
14 Mootichi halkanii guyyaa boo’aa ture. Amma billaan kun dheekkamsa mootichaa fi gadda Haiqâriif qabu yommuu argu, garaan isaa gara isaatti lallaafaa,, gara fuula isaatti dhiyaatee ittiin jedhe:
15 ‘Yaa gooftaa koo! garboonni kee akka mataa koo irraa muran ajaji’ jedheen. Ergasii mootichi akkana jedheen: 'Abuu Samîk siif wayyoo badii kee maali?'
16 Namichi billaa qabu sun immoo, ‘Yaa gooftaa koo! garbichi dubbii gooftaa isaa faallesse hundi ni ajjeefama, ani immoo ajaja kee faallaa hojjedheera’ jedheen.
17 Mootichis akkas jedheen. 'Yaa Abuu Saamiik, maal keessatti ajaja koo faallaa ta'e siif wayyoo?'
18 Namichi billaa qabus, ‘Yaa gooftaa koo! ati Haiqâr akkan ajjeesu na ajaje, waa’ee isaa irratti akka si gaabbitu, akkasumas akka inni miidhame beekee, bakka murtaa’e tokkotti isa dhoksee, garboota isaa keessaa tokkos ajjeeseen, amma immoo nagaa ta’ee jira boolla bishaanii, yoo na ajajte immoo gara keetti isa nan fida’ jedheen.
19 Mootichis akkas jedheen. 'Yaa Abuu Saamiik siif wayyoo! ati natti qoosteetta ani gooftaa keeti’ jedheen.
20 Namichi billaa qabu sun immoo, ‘Yaa gooftaa koo, lubbuu mataa keetiin malee lakki! Haiqâr nagaa fi lubbuun jira.'
21 Mootichis dubbii kana yommuu dhagahe, dubbii kana mirkaneeffatee, mataan isaas dambali'ee, gammachuu irraa kan ka'e ni dadhabe, Haiqâr akka fidaniif isaan ajaje.
22 Innis nama billaa qabuun, ‘Yaa garbicha amanamaa! yoo dubbiin kee dhugaa ta'e, si badhaadhessuu, kabaja kee kan hiriyyoota kee hundumaa caalaa ol kaasuu nan barbaada' jedheen.
23 Namichi billaa qabus hamma mana Haiqâr dhufutti gammadee deeme. Innis balbala iddoo dhokataa sanaa banee, gadi bu’ee Haiqâr taa’ee Waaqayyoon galateeffachaa, galateeffachaa arge.
24 Innis, ‘Yaa Haiqâr, ani gammachuu, gammachuu, fi gammachuu guddaa fida!’ jedhee itti iyye.
25 Hayikaar immoo, ‘Yaa Abuu Saamiik oduun maali?’ jedheen. Innis jalqaba irraa kaasee hanga dhumaatti waa’ee Fara’oon hundumaa itti hime. Ergasii fudhatee gara mooticha dhaqe.
26 Mootichi yommuu isa ilaalu, rifeensi isaa akka bineensa bosonaa dheeratee, mismaarni isaas akka cirracha adurreetti akka dheerate, qaamni isaas biyyoodhaan akka xuraa'e, akkasumas halluun fuula isaa jijjiiramee hafee amma akka asheeta ta’e.
27 Mootichis yommuu isa argu itti gadde, battaluma sanatti ka’ee isa hammatee dhungatee, boo’ee, ‘Waaqayyoof galatni haa ta’u! kan gara kootti si deebise’ jedheen.
28 Achiis isa jajjabeessee isa jajjabeesse. Innis uffata isaa ofirraa baasee, nama billaa uffatee, baay’ee itti tola, qabeenya guddaas kenneef, Haiqâr boqochiise.
29 Haayiqar mootichaan, ‘Gooftaan koo mootichi bara baraan haa jiraatu! Isaan kun hojii ijoollee addunyaa haa ta’u. Muka meexxii akkan itti hirkadhuuf naaf guddiseera, innis gara cinaatti jilbeenfatee gadi na darbate.
30 Yaa Gooftaa koo garuu! ergan si duratti mul'adhee, dhimma si hin dhidhiitin! Mootichis akkana jedheen: ‘Waaqayyo inni araara sitti argisiise, akka ati jal'atamte beekee, si oolchee, ajjeefamuu irraas si oolche haa eebbifamu.
31 Garuu gara mana dhiqannaa ho'aa dhaqi, mataa kee haaddadhu, mismaara kee muradhu, uffata kee jijjiiri, guyyaa afurtamaaf of bashannansi, akka ati waan gaarii ofii keetii fi haala kee fi halluu fuula keetii fooyyessuuf gara keetti deebi’uu danda’a’ jedheen.
32 Achiis mootichi uffata isaa isa gatii guddaa qabu ofirraa baasee, Haayiqaar uffatee, Haayiqar Waaqayyoon galateeffatee mootichaaf sagadee, gammachuu fi gammachuudhaan Waaqayyo isa hundumaa ol ta’e galateeffachaa gara mana jireenyaa isaatti deeme.
33 Namoonni mana isaa keessa jiranis isaa wajjin gammadan, michoonni isaa fi namoonni lubbuun jiraachuu isaa dhaga’an hundis ni gammadan.

BOQONNAA 5

Qubeen "hiibboo" Ahikaritti agarsiifama. Ijoollee dhiiraa adurree irratti. Yaabbannoo "xiyyaara" isa jalqabaa. Gara Gibxiitti deemuun. Ahikar, nama ogummaa qabu ta'uunis miira qoosaa qaba. (Lakkoofsa 27).
1 Innis akkuma mootichi isa ajaje raawwatee guyyaa afurtamaaf boqote.
2 Achiis uffata isaa isa saalqunnamtii saala walfakkaataa qabu uffatee, garboota isaa duubaan fi fuuldura isaa wajjin gammachuu fi gammadee yaabbatee gara mootichaa deeme.
3 Nadaan ilmi obboleettii isaa garuu wanta ta’aa jiru yommuu hubate, sodaa fi sodaa guddaa isa qabate, wanta godhu waan hin beekneef ni wallaale.
4 Haiqâr kana yommuu arge fuula mootichaa seenee nagaa isa gaafate, innis nagaa deebisee, isa cinaa teessise.
'Yaa jaalallee koo Haiqâr! xalayaawwan, mootiin Gibxii, erga ajjeefamte erga dhagahee booda nuuf erge kana ilaali.
5 Isaan nu aarsan, nu injifataniiru, namoonni biyya keenyaa hedduun gibira mootiin Gibxii nu gaafachuuf erge sodaachuun gara Gibxiitti baqataniiru.
6 Ergasii Haiqâr xalayaa sana fuudhee dubbisee qabiyyee isaa hubate.
7 Achiis mootichaan jedhe. 'Yaa gooftaa koo hin dheekkamin! Gara Gibxii nan dhaqa, deebii isaa Fara’ooniitti nan deebisa, xalayaa kanas itti nan argisiisa, waa’ee gibiraa isaaf nan deebisa, warra baqatan hundumaas nan deebisa; gargaarsa Waaqayyoo isa hundumaa ol ta’een, akkasumas Gammachuu mootummaa keetiitiif diinota kee nan salphisa’ jedheen.

8 Mootichis haasawa kana Haiqâr irraa yommuu dhagahe gammachuu guddaadhaan gammade, garaan isaas bal'atee tola itti agarsiise.
9 Haiqaar immoo mootichaan: 'Gaaffii kana akkan ilaalee fi bulchuuf guyyaa afurtama naaf kenni' jedhe. Mootichis kana hayyame.
10 Haiqaar immoo gara mana jireenyaa isaa dhaqee, adamsitoonni ilmoolee sangoota lama akka isaaf qabataniif ajaje, isaanis booji'anii gara isaatti fidan: warri funyoo hodhanis tokkoon tokkoon isaanii suufii lama akka isaaf hodhan ajaje dhundhuma kuma lama dheeratu, warri mukaa fidanii saanduqa gurguddaa lama akka hojjetan ajaje, isaanis kana godhan.
11 Achiis ijoollee xixinnoo lama fudhatee, guyyaa hundumaa hoolaa aarsaa gochuu, sangootaa fi ijoollee dhiiraa nyaachisuu, ijoollee dhiiraa dugda sangootaa irra akka yaabbatan gochuudhaan, hidhata cimaadhaan hidhee, kaabicha miila isaaniitti hidhe kan sangootaa, hamma isaan barataniifi ta'anitti, guyyaa guyyaan xiqqoo xiqqoo gara oliitti haa ol ka'an, fageenya dhundhuma kudhan ta'utti itti baratee; hamma samii ga'anittis dheerina funyoo sanaa hundumaa ol ka'an; ijoolleen dhiiraa dugda isaanii irra ta'uu isaanii. Sana booda ofitti isaan harkisee.
12 Haiqâr fedhiin isaa guutamuu isaa yommuu argu ijoolleen dhiiraa yeroo gara samiitti ol baafaman akka iyyan ajaje;
13 'Nuti hojii malee waan jirruuf, Fara'oon mootichaaf masaraa akka ijaarruuf suphee fi dhagaa nuuf fidaa.'
14 Haiqâr immoo hanga isaan sadarkaa (ogummaa) ol'aanaa irra ga'anitti isaan leenjisuu fi shaakala gochuun gonkumaa hin xumuramne.
15 Achiis isaan dhiisee gara mooticha dhaqee, 'Yaa gooftaa koo! hojiin akka fedhii keetiitti xumurama. Ajaa'iba sana akkan sitti agarsiisuuf na waliin ka'i' jedheen.
16 Kanaaf mootichi ol ka'ee Haayiqaar waliin taa'ee bakka bal'aa dhaqee sangootaa fi ijoollee dhiiraa fiduuf erge, Haayiqaar immoo isaan hidhee hamma funyoo sanaa hunda qilleensa irratti gadi dhiisee, isaanis akka isaan barsiisee ture. Ergasii ofitti harkisee bakka isaaniitti isaan kaa'e.
17 Mootichi fi warri isa waliin turanis ajaa'ibsiifannaa guddaadhaan ajaa'ibsiifatan: mootichis Haiqâr ija isaa gidduutti dhungatee, 'Yaa jaalallee koo nagaan dhaqi! Yaa boonsa mootummaa koo! gara Gibxiitti deemtee gaaffii Fara'oon deebisi, humna Waaqayyoo isa hundumaa ol ta'een isa mo'i' jedheera.
18 Achiis nagaa isa gaafatee, loltoota isaa, loltoota isaa, dargaggoota fi sangoota fuudhee gara mana jireenyaa Gibxiitti deeme; yeroo ga'us gara biyya mootichaatti garagale.
19 Sabni Gibxii immoo, Senakerib nama Yaa'ii Dhoksaa isaa keessaa tokko Fara'oon wajjin akka haasa'uu fi gaaffii isaaf deebii akka kennu yommuu ergee, oduu kana gara Fara'oon mootichaatti geessan, inni immoo garee miseensota mana maree isaa keessaa tokko tokko erge .
20 Innis dhufee gara Fara'oon seenee, akkuma mootota irratti gochuun isaaf malutti sagade.
21 Innis akkana jedheen: 'Yaa gooftaa koo mooti! Mootiin Senakeriib nagaa fi humna, ulfina baay'eedhaan si galateeffata.
22 Nama gooftaa koo mooticha irraa nama masaraa giddutti siif ijaaru akkan barbaaduuf ergiteefi samii fi dachii.
23 Ani immoo gargaarsa Waaqayyoo isa hundumaa ol ta'ee fi tola kee isa guddaa fi humna gooftaa koo mootiin akka ati barbaaddetti siif nan ijaara.
24 Yaa gooftaa koo mooti garuu! waan ati waa'ee gibira Gibxii waggaa sadiif isa keessatti dubbatte--amma tasgabbiin mootummaa tokkoo haqa cimaadha, yoo ati mo'atte harki koos siif deebii kennuu irratti ogummaa yoo hin qabne, gooftaan koo mootichi siif erga gibira ati kaafte.
25 Gaaffii kee irratti deebii siif kenne yoo ta'e, wanta ati dubbatte hundumaa gooftaa koo mootichaatti erguun siif hafa' jedheera.
26 Fara'oon dubbii kana yommuu dhaga'u, arrabni isaa bilisummaa fi gammachiisaa dubbii isaatiin ni dinqisiifate, ni wallaale.
27 Fara'oon mootichi immoo, 'Yaa nama! maqaan kee maali?' Innis, 'Hojjetaan kee Abiqâm, ani immoo hantuuta xiqqoo hantuuta mootii Senakerib keessaa tokkodha' jedhe.
28 Fara'oon immoo, 'Gooftaan kee akka naaf deebisuudhaaf, akkasumas akka na wajjin haasa'uuf saree xinnoo naaf erge hin turree?' jedheen.
29 Haiqaar immoo, 'Yaa gooftaa koo mootii! Waaqayyo warra jajjaboo akka burjaajessuuf warra dadhaboo wajjin waan jiruuf, wanta yaada kee keessa jiru akkan raawwadhu Waaqayyo isa hundumaa caalaa nan barbaada' jedheen.
30 Achiis Fara'oon Abiiqaam mana jireenyaa qopheessanii sooratаa, foon, dhugaatii fi waan isa barbaachisu hundumaa akka isaaf dhiheessan ajaje.
31 Yommuu xumuramus, guyyaa sadii booda Fara'oon uffata diimaa fi diimaa uffatee teessoo isaa irra taa'ee, ogeeyyiin isaa fi abbootiin mootummaa isaa hundi harka isaanii wal qaxxaamuranii, miila isaanii walitti dhihoo, mataa isaaniis jilbeenfatanii dhaabbataniiru.
32 Fara'oon immoo Abiiqaam fiduuf erge, yeroo inni itti dhiyaatu immoo fuuldura isaatti sagadee, fuula isaa durattis lafa dhungate.
33 Fara'oon mootichi immoo, 'Yaa Abiiqaam, ani eenyuun fakkaa? kabajamtoonni mootummaa koos, eenyuun fakkaatu?' jedhee deebiseef.
34 Haayiqar immoo, 'Yaa gooftaa koo fira ani ati akka waaqa tolfamaa Beel, abbootiin mootummaa kee immoo akka tajaajiltoota isaa ti' jedheen.
35 Innis, 'Deemi boru garas deebi'i' jedheen. Kanaaf Haiqâr akkuma mootiin Fara'oon ajajetti deeme.
36 Borumtaa isaas Haiqar fuula Fara'oon dhaqee sagaduudhaan mooticha dura dhaabbate. Fara'oonis uffata diimaa uffatee, warri gurguddoon immoo uffata adii uffatan.

37 Fara'oon immoo 'yaa Abiqaam, ani eenyuun fakkaa? kabajamtoonni mootummaa koos, eenyuun fakkaatu?' jedhee deebiseef.
38 Abiqaam immoo, 'Yaa gooftaa koo! ati akka aduu ti, garboonni kee immoo akka balaqqeessa ishee ti' jedheen. Fara'oon immoo, 'Gara mana jireenyaa kee dhaqi, borus garas koottu' jedheen.
39 Fara'oon immoo Mooraa isaa adii qulqulluu akka uffatan ajaje, Fara'oonis akkuma isaanii uffatee teessoo isaa irra taa'ee, Haayiqaar akka fidan ajaje. Innis seenee fuuldura isaa taa'e.
40 Fara'oon immoo, 'Yaa Abiiqaam, ani eenyuun fakkaa? kabajamtoonni koo immoo eenyuun fakkaatu?' jedhee deebiseef.
41 Abiqaam immoo, 'Yaa gooftaa koo! ati akka ji'aa ti, abbootiin kee immoo akka pilaaneetotaa fi urjii ti' jedheen. Fara'oon immoo, 'Dhaqi, borus asitti argamta' jedheen.
42 Fara'oon immoo garboonni isaa uffata halluu adda addaa akka uffatan ajaje, Fara'oon immoo uffata velveet diimaa uffatee teessoo isaa irra taa'ee Abiqaam akka fidan ajaje. Innis seenee fuula isaa duratti sagade.
43 Innis, 'Yaa Abiqaam, ani eenyuun fakkaa? loltoonni koos eenyu fakkaatu?' jedhee deebiseef. Innis, 'Yaa gooftaa koo! ati akka ji'a Eblaati, waraanni kee immoo akka daraaraa isaati' jedheera.
44 Mootichis yommuu dhaga'u gammachuu guddaadhaan gammadee, 'Yaa Abiqâm! yeroo jalqabaaf waaqa tolfamaa Beel waaqa tolfamaa wajjin, abbootiin koo immoo garboota isaa wajjin wal fakkeessite.
45 Yeroo lammataaf immoo aduutti, abbootiin koo immoo ifa aduu wajjin wal fakkeessite.
46 Yeroo sadaffaaf ji'a wajjin, abbootiin koo immoo pilaaneetotaa fi urjiilee wajjin wal fakkeessite.
47 Yeroo afraffaattis ji'a Eblaa wajjin, abbootiin koo daraaraa ishee wajjin wal bira qabdee ilaalte. Amma garuu yaa Abiqâm! yaa gooftaa kee mootii Senakeriib natti himi inni eenyu fakkaata? kabajamtoonni isaas eenyuun fakkaatu?' jedhee deebiseef.
48 Haiqaar immoo sagalee guddaadhaan iyyee: 'Gooftaa koo mootii fi ati teessoo kee irra teessee kaasuun na irraa fagaadhu' jedheen. Garuu gooftaan koo mootichi eenyu akka fakkaatuu fi abbootiin isaa eenyu akka fakkaatu sitti himuuf miila keetiin ka'i' jedheen.
49 Fara'oon immoo birmadummaa arrabni isaa fi ija jabina deebii kennuu isaatiin ni wallaale. Yeroo kana Fara'oon teessoo isaa irraa ka'ee, Haiqâr dura dhaabatee, 'Gooftaan kee mootiin eenyu akka fakkaatu, fi abbootiin isaa eenyu akka fakkaatu akkan hubadhuuf amma natti himi' jedheen.
50 Haiqâr immoo akkana jedheen: 'Gooftaan koo Waaqa samiiti, abbootiin isaa immoo balaqqeessaa fi qilleensi, yeroo inni fedhe qilleensi ni bubbisa, roobni ni rooba.
51 Innis qilleensi ni ajaja, ni ibsee roobni ni roobe, aduus ni qabata, ishiinis ifa isaa hin kennu, ji'aa fi urjiilee, isaanis hin marsan.
52 Innis obomboleettii ajaja, innis ni afuufee roobni ni rooba innis Ebla dhiitee daraaraa ishee fi manneen ishee balleessa.'
53 Fara'oon immoo dubbii kana yommuu dhaga'u baay'ee waan wallaale, dheekkamsa guddaadhaanis dheekkame, 'Yaa nama! dhugaa jiru natti himi, dhuguma eenyu akka taate naaf himi' jedheen.
54 Innis dhugaa isaa itti hime. 'Ani Haiqâr barreessaa, Privy Councilors mootii Sennacherib keessaa isa guddaadha, akkasumas vizier isaa fi Bulchaa mootummaa isaa, akkasumas Chancellor isaati.'
55 Innis, 'Ati dubbii kanaan dhugaa dubbatteetta' jedheen. Garuu waa'ee Haiqâr dhageenyeerra, mootiin Senakerib akka isa ajjeese, ammas ati lubbuun waan jirtuu fi fayyaa waan jirtu fakkaatta.'
56 Haiqâr immoo, 'Eeyyee, akkas ta'e, garuu gooftaan koo mootichi akkan ajjeefamu waan na ajajeef, dubbii namoota qisaasessoo ta'anis ni amane, Gooftaan garuu ni oolcheera' jedheen ana, inni isatti amanamus eebbifamaa dha' jedheen.
57 Fara'oon immoo Haiqâriin, 'Dhaqi, borus as ta'i, jecha ani namoota gurguddoo koo irraas ta'e namoota mootummaa koo fi biyya koo irraa dhaga'ee hin beekne natti himi' jedheen.

BOQONNAA 6

Haxxummaan sun ni milkaa'a. Ahikar gaaffii Fara'oon hundaaf deebii kenna. Ijoolleen dhiiraa adurree irra jiran fiixee guyyaa sanaati. Wit, Caaffata Qulqullaa'oo durii keessatti baay'ee kan hin argamne, Lakkoofsa 34-45 irratti mul'ateera.
1 Haiqâr immoo gara mana jireenyaa isaa dhaqee xalayaa akkas jedhee barreesse.
2 Senakeriib mootii Asoor irraa. Nanawwee immoo Fara'oon mootii Gibxiitti.
3 'Yaa obboleessa koo nagaan siif haa ta'u! kanaanis wanti nuti siif beeksifnu obboleessi tokko obboleessa isaa, fi mootota walii akka barbaadu, abdiin ani si irraa qabus warqee talaantii dhibba sagal akka naaf liqeessitudha, sababiin isaas ani nyaata qopheessuuf waan na barbaachisuuf loltoota keessaa tokko tokko, akkan isaanitti fixuuf. Yeroo xiqqoo boodas siif nan erga' jedheen.
4 Achiis xalayaa sana dachaasee, guyyaa itti aanutti Fara'ooniitti dhiheesse.
5 Kana yommuu argus ni wallaale, 'Dhugumatti ani nama kamirraayyuu waan akkanaa dhaga'ee hin beeku' jedheen.
6 Achiis Haiqâr, 'Dhugumatti kun liqii ati gooftaa koo mooticha irraa qabdudha' jedheen.
7 Fara'oon immoo, 'Yaa Haiqâr, tajaajila moototaa irratti amanamaa kan ta'e akka keeti' jedhee kana fudhate.
8 Ogummaadhaan mudaa kan si godhe, falaasama fi beekumsaan kan si miidhagse Waaqayyo haa eebbifamu.
9 Ammas yaa Haiqâr, wanti nuti si irraa hawwinu, akka masaraa samii fi lafa gidduu jirutti akka ijaartu hafeera.'

10 Ergasii Haiqâr, ‘Dhaga’uun ajajamuu dha’ jedhe. Akka fedhii fi filannoo keetiin masaraa siif ijaara; garuu, yaa gooftaa koo, ani liimsii, dhagaa, suphee fi hojjettoota nu qopheessa, ijaarsitoota ogummaa qabanis akka ati barbaaddetti siif ijaaran qaba’ jedheen.
11 Mootichis wanta hundumaa isaaf qopheessee gara iddoo bal’aa dhaqan; Haiqâri fi ijoolleen dhiiraa isaa gara ishee dhufanii, sangootaa fi dargaggoota of biraa fudhate; mootichi fi abbootiin isaa hundinuu dhaqanii magaalattii guutuun walitti qabaman, Haiqâr maal akka godhu akka ilaalan.
12 Achiis Haiqâr sangoota saanduqa keessaa gadi lakkisee, dargaggoota dugda isaaniitti hidhee, funyoo miila adurree sanaatti hidhee, qilleensa keessa gad dhiise. Isaanis hamma samii fi lafa gidduu jiraatanitti ol ka'an.
13 Ijoolleen dhiiraas, ‘Nuti hojii malee dhaabannee waan jirruuf, masaraa mootichaa akka ijaarruuf, cilee fidaa, suphee fidaa!’ jedhanii iyyu jalqaban.
14 Tuutni sunis ni dinqisiifachaa, ni wallaale, isaanis ni dinqisiifatan. Mootichi fi abbootiin isaa ni ajaa'ibsiifatan.
15 Haiqar fi hojjettoonni isaa hojjettoota reebuu jalqaban, isaanis loltoota mootichaaf iyyan, 'Hojjetoota ogummaa qabaniif waan barbaadan fidaa hojii isaanii irraas isaan hin gufatinaa' jedhaniin.
16 Mootichis, ‘Ati maraatteetta; eenyutu waan tokko hanga fageenya sanaatti fiduu danda'a?'
17 Haiqaar immoo, ‘Yaa gooftaa koo! akkamitti qilleensa irratti masaraa ijaarra? gooftaan koo mootichi osoo as jiraatee guyyaa tokkotti masaraawwan hedduu ijaara ture’ jedheera.
18 Fara’oon immoo, ‘Yaa Haayiqar, gara mana jireenyaa kee dhaqii boqodhu, masaraa sana ijaaruu dhiifnee, boru gara koo dhufna’ jedheen.
19 Achiis Haayiqaar gara mana jireenyaa isaa dhaqee guyyaa itti aanutti Fara’oon duratti mul’ate. Fara’oon immoo, ‘Yaa Haiqâr, waa’ee farda gooftaa keetii oduu maali? sababiin isaas, yeroo inni biyya Asoor fi Nanawweetti ol ka’u, fardeen keenyas sagalee isaa yommuu dhaga’an, ilmoolee isaanii ni darbatu’ jedheera.
20 Haiqâr haasawa kana yommuu dhagahe dhaqee saree tokko fudhatee, ishee hidhee hamma warri Gibxii dhagahanitti reebicha hamaadhaan rukutuu jalqabe, isaanis dhaqanii mootichatti himan.
21 Fara’oon immoo Haiqar fiduuf ergee, ‘Yaa Haiqar, maaliif akkasitti reeba, bineensa afaan hin qabne sanas rukuta?’ jedheen.
22 Haayiqaar immoo, gooftaa koo mootii! dhuguma ishiin hojii fokkisaa narratti raawwattee jirti, gooftaan koo mootiin Senakeriib saala gaarii naaf kenne, sagalee dhugaa cimaa waan qabuuf, sa’aatii halkanii fi halkaniis ni beeka ture.
23 Sareen sunis halkanuma kana kaatee mataa ishee irraa kutee deemte, sababa gocha kanaanis dhiqannaa kanaan ishee wal’aaneera’ jedheera.
24 Fara’oon immoo, ‘Yaa Haiqâr, Gibxii fi Nanawwee gidduutti parasang jaatamaa fi saddeet waan jiraniif, akka ati dulloomtee fi dotage kee keessa akka jirtu kana hundumaa irraan arga, akkamitti halkan kana deemtee kutte mataa saala keetii fi deebi'i?'
25 Haiqaar immoo, ‘Yaa gooftaa koo! osoo Gibxii fi Nanawwee gidduu fageenyi akkasii jiraatee, fardi gooftaa koo mootichaa yommuu iyyee ilmoolee isaanii darbatu akkamitti dhaga'uu danda'u? sagaleen fardichaas akkamitti gara Gibxii ga’uu danda’a?’ jedhee deebiseef.
26 Fara’oons kana yommuu dhaga’u, Haiqâr gaaffii isaaf deebii akka kenne ni bare.
27 Fara’oon immoo, ‘Yaa Haayiqar, funyoo cirracha galaanaa irraa akka naaf tolchitu nan barbaada’ jedheen.
28 Haayiqaar immoo, "Yaa gooftaa koo mooti! funyoo akkan akka isaa tolchuf mana kuusaa keessaa akka naaf fidan ajajaa" jedheen.
29 Achiis Haiqâr gara duuba mana sanaa deemee, qarqara galaanaa isa jal’aa ta’e irratti boolla qotee, cirracha harka isaa keessaa harka muraasa, cirracha galaanaa, fudhatee, yeroo aduun baatee boolla keessa seenu, babal’ate cirrachi aduu keessa hamma akka funyootti hodhamaa ta'utti.
30 Haayiqaar immoo, ‘Gabroonni kee funyoowwan kana akka fudhatan ajaji, yeroo ati barbaaddetti akka isaanii tokko tokko siif hodha’ jedheen.
31 Fara’oon immoo, ‘Yaa Haiqâr asitti dhagaa daaku qabna, innis caccabee akka ati tolchitu nan barbaada’ jedheen.
32 Achiis Haiqâr ilaalee, dhagaa biraa argate.
33 Innis Fara’ooniin, ‘Yaa gooftaa koo! Ani orma dha: meeshaa huccuu hodhuus hin qabu.
34 Garuu dhagaa daaku sana akkan tolchuuf, warri kophee kee warra amanamoo ta’an dhagaa kana irraa qoochoo akka muraniif akka ajajtu nan barbaada’ jedheera.
35 Achiis Fara’oon fi abbootiin isaa hundi ni kolfan. Innis, 'Waaqa ol-aanaa inni ogummaa fi beekumsa kana siif kenne haa eebbifamu' jedhe.
36 Fara’oon immoo Haayiqaar isa mo’uu isaa argee, deebii isaa isaaf deebisee yommuu kennu, battaluma sanatti gammadee, gibira waggaa sadii akka isaaf sassaabanii fi gara Haiqaritti akka fidan isaan ajaje.
37 Uffata isaa ofirraa baasee Haiqar, loltoota isaa fi tajaajiltoota isaa irratti uffatee baasii imala isaaf kenne.
38 Innis, ‘Yaa humna gooftaa isaa fi boonsaa Doktoroota isaa nagaadhaan dhaqi! Sulxaanonni kan akka keetii qabduu? Mootonni waan xiqqootti waan gammadaniif, gooftaa kee mootii Senakeribitti nagaa koo kenni, akkamitti kennaa akka isaaf ergine itti himi’ jedheen.
39 Achiis Haiqâr ka’ee harka Fara’oon mootichaa dhungatee lafa fuuldura isaa dhungate, humnaa fi itti fufiinsa, akkasumas qabeenya isaa keessatti baay’ina hawwee, ‘Yaa gooftaa koo! Lammii keenya keessaa tokkollee Gibxii keessa akka hin hafne si irraan hawwa’ jedheera.
40 Fara’oon ka’ee, namoota Asoorii ykn Nanawwee keessaa tokkollee biyya Gibxii keessa akka hin hafne, Haayiqaar wajjin akka deeman malee, daandii Gibxii irratti akka labsan labsitoota erge.
41 Achiis Haayiqar dhaqee Fara’oon moouticha nagaa dhaqee, biyya Asoor fi Nanawwee barbaadaa deeme; qabeenya tokko tokkoo fi qabeenya guddaa qaba ture.

42 Haayiqar dhufaa akka jiru oduun mootii Senakerib bira yommuu ga'u, inni isa simachuuf bahee gammachuu guddaadhaan garmalee itti gammadee hammatee dhungatee, 'Baga nagaan gara manaatti dhufte: Yaa fira! obboleessa koo Haiqâr, humna mootummaa koo, fi boonsa mootummaa koo.
43 Walakkaa mootummaa koo fi qabeenya koo yoo barbaadde illee maal na irraa akka argattu gaafadhu' jedheera.
44 Achiis Haiqâr, 'Yaa gooftaa koo mooti, bara baraan jiraadhu! Yaa gooftaa koo mootii tola agarsiisi! jireenyi koo harka Waaqayyoo fi harka isaa keessa waan tureef bakka koo Abu Samîkiif.'
45 Achiis mootichi Senakerib, 'Yaa jaalallee koo Haiqâr kabajni siif haa ta'u! Buufata Abu Samîk nama billaa qabatu Privy Councilors koo hunda fi warra ani jaalladhu hunda caalaa ol'aanaa nan godha.'
46 Achiis mootichi Fara'oon jalqaba dhufuu isaa irraa kaasee hamma inni fuuldura isaa irraa fagaatutti akkamitti akka Fara'oon wajjin ture, akkasumas gaaffii isaa hundumaa akkamitti akka deebise, gibira akkamitti akka isa irraa argate, akkasumas jijjiirraa isaa gaafachuu jalqabe kan uffataafi kennaa.
47 Mootiin Senakeriib immoo gammachuu guddaadhaan gammadee, Haayiqariin, 'Hunduu harka kee keessa waan jiruuf, gibira kana irraa wanta sitti dhaga'amu fudhadhu' jedheen.
48 Haiqâr mid immoo: 'Mootichi bara baraan haa jiraatu! Nageenya gooftaa koo mootichaa fi guddummaa isaa itti fufuu malee homaa hin hawwu.
49 Yaa gooftaa koo! qabeenya fi kan kana fakkaatan maal gochuu danda'a? yoo naaf tola natti argite garuu, waan inni narratti raawwateef akkan gatii isaaf kennu Nadaan ilma obboleettii koo naaf kenni, dhiiga isaas naaf kenni, akkasumas balleessaa tokko malee natti qabi' jedheen.
50 Mootiin Senakeriib immoo, 'Isa fudhadhu, ani siif kenneera' jedheen. Haayiqaar immoo Nadaan ilma obboleettii isaa fuudhee harka isaa sansalata sibiilaan hidhee gara mana jireenyaa isaatti geessee, hidhaa ulfaataa miila isaa irra kaa'ee, hidhata cimaadhaan hidhe, akkasitti erga hidhee booda darbate kutaa dukkanaa'aa tokkotti, bakka soorama ba'an cinaatti seenee, Nebu-haal daabboo fi guyyaa guyyaan bishaan xiqqoo.

BOQONNAA 7

Fakkeenya Ahikar kan inni barnoota ilmaan obboleessa isaa itti xumuru. Fakkeenya nama dinqisiisu. Ahikar gurbaa kana maqaa fakkii qabu jedhee waama. Seenaan Ahikar asitti xumurama.
1 Haiqâr yeroo seenu ykn bahu hundumaatti Nadaan ilma obboleettii isaa ta'e ogummaadhaan ittiin arrabsa ture;
2 'Yaa Nadaan mucaa koo! Waan gaarii fi gaarummaa hunda siif hojjedheera ati immoo waan fokkisaa fi hamaa fi ajjeechaan na badhaaste.
3 'Yaa ilma koo! mammaaksa keessatti akkas jedhameera: Namni gurra isaatiin hin dhaggeeffanne, qoonqoo morma isaatiin akka dhaggeeffatu godhu' jedha.
4 Naadaanis, 'Ati maaliif natti dheekkamte?' jedheen.
5 Haiqâr immoo, 'Ani si guddisee, si barsiise, ulfinaa fi ulfina siif kennee guddisee si guddisee, horsiisa gaarii wajjin si guddisee, dhaaltuu koo akka taatuuf bakka koo si teessise' jedheen biyya lafaa irratti, ajjeechaan na ilaalte, badiisa koos naaf deebifte.
6 Gooftaan garuu akkan balleesse beekee, Gooftaan garaa cabe waan fayyisuuf, warra hinaaffaa fi of tuultootas ni gufachiisa, meeshaa ati naaf kaa'atte irraa na oolche.
7 Yaa mucaa koo! ati akka qamalee sibiila diimaa yommuu rukutu, isa bocu sanaa naaf taatee jirta.
8 Yaa mucaa koo! ati akka gaazexaa hundee maraachaa nyaachaa turte ti, har'as natti dabalata borus ni tan isaan hidda koo keessa dhokatu."
9 Yaa mucaa koo! ati nama yeroo qorraa qorraa keessatti jaallee isaa qullaa arge bira deemteetta; bishaan qabbanaawaa fuudhee itti naqe.
10 Yaa mucaa koo! ati akka nama dhagaa fuudhee, ittiin Gooftaa isaa dhagaadhaan rukutuuf gara samiitti darbatee natti turte. Dhagaan sunis hin rukunne, olka'iinsa gahaa hin geenye, garuu sababa yakkaa fi cubbuu ta'e.
11 Yaa mucaa koo! osoo na kabajtee na kabajtee dubbii koo dhaggeeffattee silaa dhaaltuu koo taatee bulchiinsa koo irratti moote turte.
12 Yaa ilma koo! funyaan saree ykn allaattii osoo dhundhuma kudhan dheeratee akka silkii ta'ee illee gatii fardaa akka hin dhiyaanne beeki.
13 Yaa mucaa koo! Yeroon du'u dhaaltuu koo taata jedheen yaade; ati immoo inaaffaa keetii fi of tuulummaa keetiin na ajjeesuu barbaadde. Gooftaan garuu haxxummaa kee jalaa na oolche.
14 Yaa ilma koo! ati akka kiyyoo xurii irratti kaa'ameetti natti turte, sareen tokkos dhuftee kiyyoo sana dhaabatee argatte. Saroonni sunis kiyyoo sanaan, "Ati asitti maal hojjetta?" Jedhe kiyyoon, "Asitti Waaqayyoon kadhachaa jira" jedhe.
15 Laarkichis, "Muka ati qabatte maali?" Kiyyoon sun, "Sun muka ook-dargaggeessa yeroo kadhannaa irratti hirkateedha" jedhe.
16 Laarkichis: "Wanti afaan kee keessa jiru sun immoo maali?" Kiyyoon sun akkana jedhe: "Sun buddeenaa fi nyaata ani warra beela'anii fi hiyyeeyyii natti dhihaatan hundaaf baatudha."
17 Laarkichis akkana jedhe: "Amma egaa beela'ee waanan jiruuf fuulduratti dhufee nyaachuu nan danda'aa?" Kiyyoonis, "Fulduratti koottu" jedheen. Laarkiin immoo akka inni, nyaatuuf itti dhiyaate.
18 Kiyyoon sun garuu biqilee laarkii sana morma isaatiin qabe.
19 Laarkichis deebisee kiyyoo sanaan, "Waaqayyo sadaqaa kee fi hojii gaarummaa kee hin fudhatu" jedheen.
20 Soomni kee fi kadhannaan kee kanuma yoo ta'e, Waaqayyo sooma kee fi kadhannaa kee si irraa hin

fudhatu, Waaqayyos waan gaarii si ilaallatu hin xumuru."
21 Yaa mucaa koo! ati anaaf turte (akka) leenca harree wajjin michummaa uume, harreenis yeroo muraasaaf leenca dura deemaa turte; gaaf tokko leencichi harree sana irratti biqilee nyaate.
22 Yaa mucaa koo! ati akka qamadii keessaa qamadii keessa jiruutti naaf turte, inni qamadii saama, ni ciccira malee homaa waan hin fayyadneef.
23 Yaa mucaa koo! ati akka nama qamadii safartuu kudhan facaasee, yeroon midhaan sassaabuu yommuu ga'u, ka'ee haammatee, sassaabee, dha'ee, hamma humna isaatti itti dhama'ee, kudhan ta'e safara, gooftaan isaas: "Yaa dadhabaa! hin guddanne, hin xiqqaanne" jedheen.
24 Yaa mucaa koo! ati akka qamalee kiyyootti darbatamee naaf taatee jirta, isheen of oolchuu dadhabde, garuu qamalee sana ofii ishee wajjin kiyyootti akka darbattuuf waamte.
25 Yaa ilma koo! ati akka saree qorraan mana suphe dhooftuu seentee ho'isuuf na bira turte.
26 Yommuu ho'u isaan irratti boo'uu jalqabee, akka isaan hin ciniinneef isa ari'anii rukutan.
27 Yaa ilma koo! ati akka allaattii namoota qulqullina qaban waliin mana dhiqannaa ho'aa seentee, yeroo dhiqannaa ho'aa keessaa ba'u boolla xuraa'aa argitee gadi bu'ee keessa gulufe.
28 Yaa ilma koo! ati akka re'ee jaallan ishee waliin karaa wareegamaaf deeman sanaa naaf taatee, of baraaruu hin dandeenye.
29 Yaa mucaa koo! sareen adamsa ishee irraa hin sooramne nyaata risaa ta'a.
30 Yaa ilma koo! harki dadhabee hin qotne fi (kan) araada fi haxxummaa qabu garba isaa irraa ni murama.
31 Yaa ilma koo! ija ifni keessatti hin mul'anne, sangoonni isa funaanee ni buqqisu.
32 Yaa mucaa koo! ati akka muka damee isaa isaan muranitti naaf taatee jirta, innis, "Utuu wanti koo harka keessan keessa hin jirre, dhuguma na muruu hin dandeessan" jedheen.
33 Yaa mucaa koo! ati akka saree isaan: "Hanga sansalata warqee siif tolchinee sukkaara fi almoondii si nyaachifnu hanna dhiisi" jedhan sanaa ti.
34 Ishiinis, "Ani ogummaa abbaa fi haadha koo hin dagadhu" jette.
35 Yaa ilma koo! ati akka bofa qoree irra yaabbatee laga gidduutti taate, waraabessi isaan argee, "Hammeenya irratti badii, kan isaan caalaa hamaa ta'e isaan lamaan haa qajeelchu" jedhe.
36 Bofichis lukkuu sanaan, "Hoolaa fi re'ee fi hoolota ati umurii kee guutuu nyaatte, gara abbootii isaanii fi warra isaaniitti deebiftaa moo hin deebiftaa?"
37 Waraabessi, "Lakki" jedhe. Bofti sunis, "Ati ofuma koo booda ati nu keessaa isa hamaa ta'e natti fakkaata" jedheen.
38 Yaa mucaa koo! Nyaata gaarii si nyaachise ati immoo buddeena goggogaa na hin nyaachifne.
39 Yaa mucaa koo! Bishaan sukkaara qabu siif kenneera. dhugaatii fi sirooppii gaarii, ati immoo bishaan boolla bishaanii keessaa akkan dhuguuf naaf hin kennine.
40 Yaa mucaa koo! Ani si barsiiseera, si guddiseera, ati immoo iddoo dhokataa naaf qottee na dhoksite.
41 Yaa mucaa koo! Ani guddina gaarii ta'een si guddiseera, akka muka siida dheeraa si leenjise; ati immoo na jal'istee, na jilbeenfatte.
42 Yaa mucaa koo! diinota koo keessaa akkan dhokadhuuf, masaraa dallaa qabu akka naaf ijaartu, ati immoo akka nama gadi fageenya lafaa keessatti awwaalame naaf taate; Gooftaan garuu na marartee haxxummaa kee jalaa na oolche.
43 Yaa mucaa koo! Waan gaarii siif hawwe, ati immoo hamaa fi jibbaan na badhaasite, amma immoo ija kee cicciree, nyaata saree siif tolcha, arraba kee muradhee, billaadhaan mataa kee ofirraa baasee, nan dadhaba; hojii kee isa jibbisiisoo immoo siif kaffali' jedheen.
44 Naadaanis haasaa kana adeera isaa Haiqâr irraa yommuu dhaga'u, 'Yaa adeera koo! akka beekumsa keetiitti natti raawwadhu, cubbuu koos naaf dhiisi, eenyutu akka koo cubbuu hojjete, kan akka kee dhiifama godhu?
45 Yaa adeera koo na fudhadhu! Amma mana kee keessatti nan tajaajila, fardeen kee nan qopheessa, manca'aa horii kee nan qulqulleessa, hoolota kees nan nyaachisa, ani hamaa waanan ta'eef, ati immoo qajeelaa dha, ani yakkamaa fi ati dhiifama godhu.'
46 Haiqaar immoo, 'Yaa mucaa koo! ati akka muka bishaan biratti firii hin qabne, gooftaan isaas muruuf dadhabee, "Gara biraatti na buqqisi, yoo ija hin godhannes na muraa" jedheen.
47 Gooftaan isaas, "Ati bishaan cinaa waan jirtuuf ija hin godhanne, bakka biraa utuu jirtuu akkamitti ija godhatta?"
48 Yaa mucaa koo! umriin adurree qeerroo kormaa caala.
49 Yaa mucaa koo! isaanis lukkuu sanaan, "Biyyeen isaanii akka si hin miidhan hoolota irraa fagaadhu" jedhan. Waraabessi immoo, "Duraan aannan hoolaa ija kootiif gaarii dha" jedhe.
50 Yaa mucaa koo! waraabessi akka inni dubbisuu baratuuf mana barumsaa akka deemu godhanii "A, B jedhi" jedhaniin. Innis "Hoolaa fi re'ee belbela koo keessa" jedhe.
51 Yaa mucaa koo! isaanis harree minjaala irra kaa'anii kufe, biyyee keessa of gulufuu eegale tokko immoo "haala of haa gulufu, uumama isaa waan ta'eef, hin jijjiiramu" jedheen.
52 Yaa mucaa koo! jechi jedhu mirkanaa'ee jira innis: "Yoo gurbaa deesse ilma kee jedhi, yoo mucaa guddifte immoo garba kee jedhi" jedhu.
53 Yaa mucaa koo! namni waan gaarii hojjete gaarii wajjin wal qunnama; Gooftaan akka safartuu hojii isaatti nama tokkoof in deebisa waan ta'eef, namni hamaa hojjete immoo hamaa wajjin wal qunnama.
54 Yaa mucaa koo! dubbii kana caalaa maal siin jedha? Gooftaan waan dhokate ni beeka, iccitii fi iccitiis ni beeka.

55 Innis siif deebisa, anaa fi si gidduuttis in murteessa, akka gammoojjii keettis gatii siif kenna.',
56 Naadaanis haasawa sana adeera isaa Haiqâr irraa yommuu dhagahe, battaluma sanatti dhiita'ee akka ujummoo fincaanii afuufamee ta'e.
57 Miilli isaa dhiita'ee, miilli isaa, miilli isaa fi cinaacha isaa, cicciramee garaan isaa ni caccabee, garaan isaas ni faffaca'e, ni bade, ni du'e.
58 Dhumni isaa inni boodaa badiisa waan ta'eef, gara si'oolitti in deeme. Inni obboleessa isaatiif boolla qotu keessa ni kufa; inni kiyyoo dhaabus isaan keessatti ni qabama.
59 Kun waan ta'ee fi (waan) waa'ee oduu durii Haiqâr arganne, galatni Waaqayyoof bara baraan haa ta'u. Ameen, nagaas.
60 Seenaan kun gargaarsa Waaqayyootiin xumurameera, ol haa ol haa ta'u! Ameen, Ameen, Ameen.